

Стопански факултет при ЮЗУ „Неофит Рилски“
гр. Благоевград, ул. “Иван Михайлов” №60
economics@swu.bg

ДО:

ПРОФ. Д-Р МАРИЯ КИЧЕВА
НАЧАЛНИК ОТДЕЛ "ОЦЕНЯВАНЕ И
ПОДДЪРЖАНЕ НА КАЧЕСТВОТО"
ПРИ ЮЗУ „Н. РИЛСКИ“

КОПИЕ ДО:

ПРОФ. Д-Р РАЙНА ДИМИТРОВА
ДЕКАН НА СТОПАНСКИЯ
ФАКУЛТЕТ, ЮЗУ „Н. РИЛСКИ“

ДОЦ. Д-Р ДИЛЯНА ЯНЕВА
ЗАМ. ДЕКАН НА СТОПАНСКИЯ
ФАКУЛТЕТ, ЮЗУ „Н. РИЛСКИ“

ДОКЛАД

От: проф. д-р Мария Станкова, Председател на Факултетската комисия по качество при Стопанския факултет, ЮЗУ ”Неофит Рилски” Благоевград за извършени дейности по осигуряване и оценяване на качеството за академичната 2023/2024 г.

УВАЖАЕМА ПРОФ. КИЧЕВА,

УВАЖАЕМА ПРОФ. ДИМИТРОВА,

УВАЖАЕМА ДОЦ. ЯНЕВА,

През изминалата 2023-2024 академична година въпросите на качеството присъстват в образователната дейност на Стопанския факултет. Те се разглеждат и осигуряват приоритетно, като се споделя становището на ЕК в тази връзка (<https://education.ec.europa.eu/bg/education-levels/school-education/quality-assurance>) за

необходимостта от „систематичен преглед на предлагането в областта на образованието, за да се поддържат и подобряват неговите качество, равенство и ефикасност“, в чийто обхват попада „самооценката на училището, външното оценяване (включително инспекции)“, както и оценяването на преподавателите и предлаганите образователни програми.

При процесите на осигуряване и оценяване на качеството, особено в посока на изготвянето на документацията за процедурите по програмна акредитация на предлаганите професионални направления, се отчитат и акцентите на Стратегическата рамка за европейско сътрудничество в областта на образованието и обучението („Образование и обучение 2020“) (<https://education.ec.europa.eu/bg>) и новата програма на ЕС за висшето образование (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/BG/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017DC0247&from=EN>), с която се търсят възможностите да се даде нов тласък за висшето образование в ЕС, така че да се гарантира бъдещето на Съюза.

В изпълнение на констатациите от Доклада от вътрешен одит на Стопанския факултет (при проведен планов вътрешен одит на 29.11.2023 г.) и съпътстващата го Карта за коригиращи действия, Факултетската комисия по качество е инициирала и насърчила продължаващите дейности по преглед, цялостно окомплектоване, актуализация и синхронизация на учебната документация. В цялостната работа по осигуряване на качеството, е отделено място и на оценяванията на преподаватели по отношение на постигнатото от тях качество, на учебни курсове (дисциплини) и специалности (с референция към РИ1-07-05: Изисквания при оценяване на преподавателите по отношение постигнатото от тях качество на обучение и РИ1-07-02: Изисквания при оценяване качеството на учебен курс и РИ1-07-01: Изисквания за оценяване на качеството на обучението в специалности (програми)). Прегледът и актуализирането на квалификационните характеристики и учебните планове, осъществени в периода, са подчинени на регламента на ПР 2 – 01: Изготвяне на структура на учебната документация и съпътстващото я Приложение 2-01-01. Същевременно, процесите на работа с обучаваните са подчинени на указанията, заложи в Сборника с такива за оптимизиране на учебния процес, включително и по отношение на новоприетите студенти и приобщаването им в новата среда, в която попадат.

Дейностите по осигуряване и оценяване на качеството в Стопанския факултет, и в отчетния период, продължават да бъдат планирани и реализирани на базата на утвърдени на факултетско и катедрено ниво, план-графици. Проследена е конюнктурата на пазара на труда и възможностите за реализация на обучаващите се в Стопанския факултет. Изготвен и обсъден на различните нива е доклад за успеваемостта на студентите по професионални направления и ОКС във Факултета. Всички документи по качеството, позволяващи публичност, са оповестени и видими на сайта на Стопанския факултет (<https://stf.swu.bg/bg/aboutbg/kachestvo>).

Във връзка с по-горе споменатата програмна акредитация, в съответствие с променената методология и първични данни за висшите училища, е разработена и утвърдена документация за ПН 3.9 Туризм.

В конкретиката на дейностите по осигуряване, оценяване и управление на качеството на образование, в Стопанския факултет за 2023-2024 академична година е извършено следното:

1. За Катедра „Финанси и отчетност“

Дейностите по качеството са приоритетни за катедра „Финанси и отчетност“. На катедрено ниво са разглеждани в не по-малко от тринадесет заседания. Налични са планове за действие на катедра „Финанси и отчетност“ по проблемите на качеството за учебната 2023-2024 г. и 2024-2025 г. В обратен хронологичен ред, работата по качеството включва:

1. Приет План-график за провеждане на предстоящи дейности по качеството за учебната 2023/2024 година. Протокол № 10/11.10.2023 г.

2. Приети доклади с анализ на следните видове анкети: резултати от анкетно проучване на студентското мнение на първокурсниците от специалност „Финанси“ и „Счетоводство и контрол“ за ОКС „Бакалавър“ за учебната 2023-2024 година; анкетно допитване до работодатели за мнението им относно проведения в техните организации преддипломен стаж на студенти от специалност “Счетоводство и контрол” и „Финанси“ през учебната 2023-2024 година; резултати от анкетно проучване на дипломиращите студенти (ОД 1-05-17) през учебната 2022/23 година; резултати от анкетно проучване на

студентското мнение за качеството на обучение на лекции и семинарни упражнения (ОД 1-05.05) за периода - зимен и летен семестър на учебната 2022/2023 година;

3. Приет доклад за провеждане на срещи със студенти от страна на курсовите отговорници за запознаване на студентите с изискванията за разработване на курсови проекти, реферати и дипломни работи, както и с библиотечните ресурси и базите данни в съответствие за учебната 2023/2024 г.;

4. Приет доклад за провеждане на срещи със студенти от страна на курсовите отговорници за предприемане на превантивни и коригиращи действия във връзка с успеваемостта на студентите и предотвратяване на случаи на отпадане, отказване, прекъсване на обучението в съответствие за учебната 2023/2024 г.

Резултатите от проведените анкетни проучвания са, както следва:

- Резултати от анкетно проучване на студентското мнение на първокурсниците от специалност „Финанси“ и „Счетоводство и контрол“ за ОКС „Бакалавър“ за учебната 2023/2024 година. Резултатите от анкетното проучване са представени и обсъдени на заседание на Катедра „Финанси и отчетност“ и включени в **Протокол №10/11.10.2023 г.**

1. Анализът на анкетните карти сред студентите от специалност „Финанси“ показва следните резултати:

➤ **На въпроса „Как разбрахте за специалността?“:** на първо място с **60%** анкетираните посочват, че сайта на университета е основен източник на информация. На второ място с **30,0%** анкетираните студенти са отговорили, че се информират от познати. 10% са посочили, че се информират от бюро за прием на кандидатстудентски документи. Нито един кандидат не се е информирал от кандидатстудентски справочник на университета **или** от възпитаници на университета.

➤ **На въпроса: „Защо избрахте тази специалност?“** – на първо място с **80%** анкетираните студенти, обучаващи се в специалност „Финанси“ твърдят, че са избрали именно нея, защото обучението би им осигурило реална възможност за намиране на работа по специалността, като реалната възможност за работа се комбинира с актуалност на специалността към момента от 30%, а от 10% - с добър имидж на университета и получаване на добра подготовка. Само актуалността е изтъкната от 10% от запитаните, а

други десет посочват друго като аргумент за избор на специалност „Финанси“, без да конкретизират какво е това друго.

➤ На въпроса „**Какво очаквате от обучението си в тази специалност?**“, на първо място повечето студенти или 70% от тях считат, че завършвайки обучението си в специалност „Финанси“ ще имат добра основа за бъдеща професионална реализация, като този отговор се комбинира с очакване да получат добра и практическа подготовка при 30% от анкетиранияте. Половината от анкетиранияте студенти (50%) смятат, че ще получат възможност за студентски бригади в чужбина. Добра теоретична подготовка очаква да получи само един от запитаните.

2. Анализът на анкетните карти сред студентите от специалност „Счетоводство и контрол“ показва следните резултати:

➤ На въпроса „**Как разбрахте за специалността?**“: анкетиранияте студенти посочват на първо място с по 37,50%, че основен източник на информация е сайта на университета, както и че са разбрали за специалността от техни познати (25.00%).

➤ На въпроса: „**Защо избрахте тази специалност?**“ – всички анкетирани студенти – 87.5%, обучаващи се в специалност „Счетоводство и контрол“ твърдят, че са избрали специалността, защото обучението би им осигурило реална възможност за намиране на работа. При повечето анкетирани този отговор е комбиниран с актуалност на специалността и добър имидж на университета. Получаване на добра подготовка са посочили 2 от анкетиранияте, което представляват 25% от всички запитани. При единия добрата подготовка е комбинирана с възможност за намиране на работа, а при другия – самостоятелно.

➤ На въпроса „**Какво очаквате от обучението си в тази специалност?**“, **62.5%** от студентите считат, че завършвайки обучението си в специалност „Счетоводство и контрол“ ще имат едновременно а) добра теоретична подготовка, б) добра практическа подготовка, в) добра основа за бъдеща професионална реализация. Извън тези 62.5%, 25% студентите разчитат самостоятелно на получаване на добра основа за бъдеща професионална реализация. Един студент очаква възможност за бригади в чужбина, един – да доразвие личните си умения, необходими за

професионална реализация, един – да развие умения за работа със софтуер, един – да получи възможност за студентска мобилност с цел обучение в чужбина.

Забележка: *Процентното разпределение на отговорите във въпросите надвишава 100%, тъй като анкетираниите студенти са посочили повече от един отговор.*

Въз основа на гореизложените резултати от проведеното анкетно проучване сред студенти от първи курс, обучаващи се в специалности „Финанси“ и „Счетоводство и контрол“, може да се обобщи следното:

1. Сайтът на университета е основен източник на информация по време на кандидат-студентската кампания. Висок е и процентът на студентите, които получават информация от техни близки и познати и от възпитаници на университета;

2. Студентите избират тези специалности, защото разчитат, че завършвайки обучението си ще имат реална възможност за намиране на работа по съответната специалност въз основа на получените добра теоретична и практическа подготовка. Теоретичната подготовка е в по-висока степен очакване на избраните спец. Счетоводство и контрол.

3. Значителна част от студентите очакват, че завършвайки обучението ще имат добра основа за бъдеща професионална реализация, че ще получат добра теоретична подготовка, както и ще развият личните си умения, необходими за професионалната им реализация. Немалка част очакват възможност за бригади в чужбина, което е особено изразено при избраните спец. Финанси. Не се ползват с достатъчна степен на популярност на кандидатстудентския етап възможностите за мобилност в чужбина с цел обучение. От общо 18 анкетирани, само един очаква подобна възможност.

Доклади от анкетно допитване до работодатели за мнението им относно проведения в техните организации преддипломен стаж на студенти от специалност “Счетоводство и контрол” през учебната 2023-2024 година. Резултатите от анкетните проучвания са представени и обсъдени на заседания на Катедра „Финанси и отчетност“ и включени в **Протокол №6/19.03.2024 г.**

Анкетното проучване е направено сред работодатели наели 21 студенти (11 – редовно обучение и 10 – задочно обучение) от специалност “Счетоводство и контрол” през учебната 2023-2024 година за провеждане на преддипломен стаж. Имайки предвид

общия брой на студентите от специалността, а именно 27 (14 - редовно обучение и 13 - задочно обучение), можем да разглеждаме получените резултати като достатъчно представителни относно състоянието на подготовката на студентите от специалност „Счетоводство и контрол“. Справката показва, че териториалния обхват на анкетното проучване обхваща работодатели от Благоевград, София, Дупница, Якоруда, Кюстендил и Гоце Делчев. Така представените населени места, включващи, както столицата София, така и някои от по-големите градове в Югозападна България, показват нагласите и мненията на работодателите и обхващат географския регион, в който се реализират студентите от Стопанския факултет.

На база изложените резултати в докладите може да се обобщи, че според мнението на работодателите, студентите завършили специалност „Счетоводство и контрол“ в СФ на ЮЗУ са добре подготвени и намират заетост по специалността на трудовия пазар.

Прави положително впечатление готовността на анкетиранияте работодатели да организират обучителни семинари за служителите от Стопанския факултет на работното място и също така да участват в научно-изследователски проекти и в ежегодните „дни на отворените врати“ в професионалната организация за студентите.

Като препоръка от работодателите може да се изведе следното:

Да се наблегне на развитие на конкретни професионални умения (компютърни, за работа в екип, за изследване, за работа по проекти, други); развиване на личностни професионални умения, като комуникационни, презентационни и лидерски умения, както и подобряване на компетенциите относно водене на писмена бизнес кореспонденция, както и да се наблегне на кариерна подготовка (информираност за пазара на труда, умения за подготовка на документи за кандидатстване за работа, умения за явяване на интервю, адаптивност към професионалната среда).

Представен е и доклад за резултатите от анкетно проучване сред работодатели, приели на преддипломен стаж студенти от специалност “Финанси”- редовно обучение, за качеството на подготовката на тези студенти. Анкетното проучване е направено сред работодатели наели 7 студенти от специалност. “Финанси” през учебната 2023-2024 година за провеждане на преддипломен стаж. Имайки предвид общия брой на студентите от специалност „Финанси“, а именно 12, можем да разглеждаме получените резултати

като достатъчно представителни относно състоянието на подготовката на студентите от специалността. Справката показва, че териториалния обхват на анкетното проучване обхваща работодатели от Благоевград, София, Кюстендил, с. Кърналово и Скопие (Северна Македония). Така представените населени места, включващи, както столиците на България и Северна Македония, така и някои от по-големите градове и села в Югозападна България, показват нагласите и мненията на работодателите и обхващат географския регион, в който се реализират студентите от Стопанския факултет.

На база изложените резултати в докладите можем да обобщим, че според мнението на работодателите, студентите завършилите специалност „Финанси“ в СФ на ЮЗУ са добре подготвени и намират заетост по специалността на трудовия пазар.

Като препоръка от работодателите може да се изведе следното:

Да се работи за развитие на конкретни професионални умения (компютърни, за работа в екип, за изследване, за работа по проекти, други); както и за развиване на личностни професионални умения, като комуникационни, презентационни и лидерски умения, както и подобряване на компетенциите относно водене на писмена бизнес кореспонденция.

Доклад за резултати от анкетно проучване на дипломиращите студенти (ОД 1-05-17) през учебната 2023/2024 година. Резултатите от анкетното проучване са представени и обсъдени на заседание на Катедра „Финанси и отчетност“ и включени в **Протокол №12/07.12.2023 г.**

Оценъчните карти за обратна връзка са попълнени от завършващи студенти, обучавани в следните дисциплини:

1. Финанси – 20 анкетиращи;
2. Счетоводство и контрол - 19 анкетиращи;
3. Счетоводно-финансов мениджмънт– 35 анкетиращи;
4. Одит – 9 анкетиращи;

Общ брой на анкетиращите – 83 завършващи.

Анализът на анкетните карти показва по-долу представените резултати.

Поставените оценки от завършващите студентите през академичната 2022-2023 година за специалност „Финанси“ е **Мн. Добър- 4,82**, за специалност „Счетоводство и

контрол“ – **Мн. Добър 4,85**, за специалност „Счетоводно–финансов мениджмънт“ – **Мн. Добър 4,87** и за специалност „Одит“ – **Мн. Добър 5.30**.

Оценките за академичната 2021-2022 година за специалност „Финанси“ е Добър-3,88, за специалност „Счетоводство и контрол“ – Добър 3,89, и за специалност „Счетоводно–финансов мениджмънт“ – Добър 3,82.

Сравнявайки двете учебни години резултатите показват, че е налице силно и осезаемо увеличение в оценките, които дават завършващите студентите обучаващи се в специалностите на катедра „Финанси и отчетност“. За „Финанси“ увеличението е с 0.94 единици, за „Счетоводство и контрол“ с 0.96 единици, за „Счетоводно–финансов мениджмънт“ увеличение с 1,05 единици. Най-висока оценка е получена от завършващите магистърска програма „Одит“, като за нея сравнение е невъзможно поради липсата на данни за учебната 2021-2022 г.

На база гореизложените резултати е направено заключението, че резултатите от анкетното проучване показват не само висока степен на удовлетвореност сред студентите от полученото обучение в специалностите на катедра „Финанси и отчетност“, но и устойчива тенденция към растеж на оценката за удовлетвореността. Основна препоръка, която може да се формулира е да се засили практическата част на обучението.

Доклад с Представяне на резултати от анкетно проучване на студентското мнение за качеството на обучение на лекции и семинарни упражнения (ОД 1-05-05). Проучването е реализирано в периода зимен и летен семестър на 2022/2023 г., както и доклад за същото проучване реализирано в периода зимен и летен семестър на 2023/2024 г. Резултатите от анкетното проучване са представени и обсъдени на заседание на Катедра „Финанси и отчетност“ и включени в **Протокол №...../29.08.2024 г.** На база изложените резултати може да се изчисли средна оценка от 5,27, която е средна за 2023/2024 г. Сравнение може да бъде направено със средната оценка, която е направена предходната година (2022/2023 г.) от близо 5,17. Видно е повишение на средния резултат, въпреки обединяването на катедрите и увеличаване броя на преподавателите, на които се дели сбора от оценките. Този резултат би бил по-висок, но при една част от оценките анкетираните студенти са по-малък брой от минимално необходимото, поради което се извършва корекция на получената оценка, за да се отрази по-малкият брой и съответно по-малката репрезентативност на включените в анкетата студенти. Ето защо се

получават чисто технически занижени резултати. Така например оценка от 4.81 е получена по дисциплината Теория на управленския контрол, водена от гл. ас. д-р Николай Патонов, при 4 (четири) анкетиранни студенти. Това е осезаемо намаление, като се има предвид, че предходни години калкулираната оценка е значително над 5,00, при по-голям брой анкетиранни студенти. Такива примери има много и те биха могли да бъдат приети за техническо обяснение на привидно намаляващи оценки на едни и същи преподаватели, които през годините водят определени дисциплини. Въпреки намаляващите оценки в посочените случаи, може да се приеме, че качеството на преподаваните дисциплини се подобрява, доколкото учебните програми се актуализират, като се добавят нови литературни източници, които отразяват актуалните развития на материята по дисциплината. В заключение следва да бъде отбелязано, че и двата показателя свидетелстват за високото мнение и удовлетвореност сред студентите..

На свои заседания Катедреният съвет реши преподавателите от катедра „Финанси и отчетност“ да осъществят подкрепа и съдействие на студентите в т.ч. и на тези които изостават в обучението си. Така в Протокол №6/19.03.2024 г. е отразено, че ръководителят на катедрата, доц. д-р Елена Ставрова напомня на катедрата Правила за подкрепа на студентите, формиращи продукт, който не съответства на определените изисквания. Ръководителят също призова всички в ежедневната си работа със студентите, да се уповават на тях. На следващо заседание, Протокол №8/18.04.2024 г. Катедреният съвет обсъди и реши, на срещите със студентите да се обсъдят мерките за подпомагане в съответствие с Правилата за подкрепа на студентите, формиращи продукт, който не съответства на определените изисквания.

Решение за това, което минимално ще се обсъжда на срещите на курсовите отговорници със студентите е взето с протокол № 13/20.12.2023 г. Доклад за провеждане на срещи със студенти от страна на курсовите отговорници за запознаване на студентите е представен на две заседания. Резултатите от обсъдените първата среща са включени в Протокол №4/07.02.2024 г.

Катедреният съвет реши за дейностите по провеждане на обучения и семинари по въпросите на качеството, курсовите отговорници да проведат срещи със студентите за:

1. Запознаване на студентите с установените стандарти за изготвяне на курсов проект, реферат и дипломни работи и коректното ползване на литературни източници и недопускане на плагиатство;
2. Запознаване на студентите с базите данни и работа с библиотечните ресурси;
3. Запознаване на студентите с въпросите и проблемите на качеството и неговото осигуряване.

Курсовите отговорници доц. д-р Стоян Танчев, доц. д-р Елена Ставрова, гл. ас. д-р Николай Патонов, гл. ас. д-р Миглена Тренчева, гл. ас. д-р Калина Дурова и гл. ас. д-р Мария Паскалева да проведат присъствени първи срещи със студенти от I, II, III и IV курс обучаващи се в специалностите „Финанси“ и „Счетоводство и контрол“. През втория семестър ще бъдат реализирани още по една среща, за която ще бъде извършено докладване.

Преподавателите в катедрата са отговорници на следните курсове: Доц. д-р Елена Ставрова – „Финанси“ IV, курс, редовно и задочно обучение; Доц. д-р Стоян Танчев - „Счетоводство и контрол“ II курс, редовно и задочно обучение; Гл. ас. д-р Николай Патонов - „Финанси“ II курс, редовно и задочно обучение и „Счетоводство и контрол“ I курс, редовно и задочно обучение; Гл. ас. д-р Миглена Тренчева- „Счетоводство и контрол“ III курс, редовно и задочно обучение и „Счетоводство и контрол“ IV, курс, редовно и задочно обучение; Гл. ас. д-р Калина Дурова - „Финанси“ III курс, редовно и задочно обучение; Гл. ас. д-р Мария Паскалева - „Финанси“ I курс, редовно и задочно обучение.

Целта на срещите е насочена към въпроси свързани със запознаване на студентите със:

- установени стандарти за изготвяне на курсов проект, реферат и дипломни работи, както и коректното ползване на литературни източници и избягване на плагиатство;
- работа с базите данни и работа с библиотечните ресурси;
- въпросите и проблемите на качеството и неговото осигуряване.

Съгласно взетото решение следва да се посочи, че всички курсови отговорници са провели срещите, като в следствие са предали своите доклади в предвидените срокове.

От предоставените доклади на курсовите отговорници в катедра „Финанси и отчетност“ се установява, че студентите са запознати с изискванията за разработване на курсови проекти, реферати и дипломни работи. Също така са обсъдени и методологични въпроси за провеждане на самостоятелни изследвания. Студентите са запознати, че имат свободен достъп до библиотечните ресурси и до базите данни на университета. Достъпът до библиотечните ресурси и до базите данни има съществено значение за провеждане на самостоятелни емпирични изследвания които са част от научните разработки в т.ч. курсов проект, реферат и дипломна работа, които са част от извън аудиторната заетост на студентите. Студентите също са запознати с проблемите на качеството и неговото осигуряване. Тук става въпрос не само за качеството на тяхната изследователска работа, но и за качеството на тяхното обучение като цяло. Студентите са наясно за обществената опасност на явлението плагиатство и в тях е култивирано желание да се борят за недопускането му в своята работа.

В заключение следва да се посочи, че след проведените срещи курсовите отговорници в катедра „Финанси и отчетност“ са спазили поставените срокове за провеждане на срещи със студентите. Задълбочено са обсъдени въпросите свързани с написването на научни разработки, както и достъпът до базите данни и библиотечни ресурси на университета, въпросите на качеството и борбата с плагиатството във всичките му форми.

Доклад за провеждане на срещи със студенти от страна на курсовите отговорници за предприемане на превантивни и коригиращи действия във връзка с успеваемостта на студентите и предотвратяване на случаи на отпадане, отказване, прекъсване на обучението в съответствие за учебната 2023/2024 г.

След проведен съвет на катедра „Финанси и отчетност“ с протокол №13/20.12.2023 г. академичният състав от катедрата взе решение курсовите отговорници да проведат срещи със студентите, за които отговарят. С решението в Протокол №8/18.04.2024 г. беше добавено уточнение в тези срещи да се обсъдят мерките за подпомагане в съответствие с Правилата за подкрепа на студентите, формиращи продукт, които не съответства на определените изисквания.

Преподавателите, които изпратиха доклади за проведени срещи със студенти са: доц. д-р Стоян Танчев, гл. ас. д-р Николай Патонов, гл. ас. д-р Калина Дурова. Това беше

втора официална среща на курсовите ръководители със студентите в изпълнение на решението на Катедрения съвет. Първата беше проведена в края на първия семестър. Отбелязването, че това е втора официална среща, не е случайно. Преподавателите поддържат непрекъснат контакт със студентите, на които са отговорници и се срещат с тях в учебните занятия.

Целта на срещите е насочена към въпроси касаещи качеството на тяхното обучение, така че да получат максимум резултат от годините, прекарани в университета. На разглеждане са поставени въпросите за установените стандарти за изготвяне на курсов проект, реферат и дипломни работи, както и коректното ползване на литературни източници и най-вече избягване на плагиатство. Изкушенията за последното са чувствително разширени поради масовизирането на подпомогнатите от ИИ генератори на текст, който най-често е празен от смислено съдържание. На разглеждане са поставени и начините за най-ефективна работа с базите данни и работа с библиотечните ресурси, с подчертаване на важността на четенето на икономическа литература. Обсъдени са били също въпроси, свързани с мобилности по Еразъм, трансфер на кредити, студентски бригади, общежития, междубиблиотечен обмен и др. подобни.

Съгласно взетото решение на катедрения съвет, повечето курсови отговорници са провели срещите, като в следствие са предали своите доклади в предвидените срокове.

От предоставените доклади на курсовите отговорници в катедра „Финанси и отчетност“ се установява, че студентите са запознати с правилата на ЮЗУ „Неофит Рилски“, както и „Правила за подкрепа на студентите, формиращи продукт, който не съответства на определените изисквания“.

Въпреки че не е необходимо, тъй като няма студенти, попадащи в подобни хипотези, в изпълнение на решението с Протокол №8/18.04.2024 г. по-конкретно обсъждане е имало за въпроси свързани с дейности за подкрепа на студентите, в следните области:

1. Предприемане на действия от страна на студента при незаверен семестър;
2. Предприемане на действия при ненатрупан кредит от студент необходим за допускане до изпит;
3. Предприемане на действия при прекъсване на обучението поради слаб успех;

4. Предприемане на действия при прекъсване на обучението по медицински и социални причини;
5. Предприемане на действия при неуспешно приключени учебни задължения за текущия курс и записали условно следващата година;
6. Предприемане на действия когато студенти не са се записали се в определените срокове.

Наред със всичко това са обсъдени текущи въпроси, което има за цел да покаже ангажимента на преподавателя към въпросите с качеството на обучението на студентите и техните текущи проблеми. Така в обсъждането влиза осведомеността изискванията и критериалните системи за оценяване по всички учебни дисциплини, които изучават в момента, срещат ли трудности и от какъв характер, нуждаят ли се от съдействие от страна на академичния и административния състав на факултета. По принцип незадоволителна осведоменост няма и не може да има, доколкото самите преподаватели имат опит в работата по качеството и акредитациите, така че знаят върху какво и как да поставят акцент. Трудности в работата с преподавателите и администрацията също няма, доколкото ние сме малка катедра от преподаватели и студенти, които имат добро ниво на комуникация помежду си, така че малкият брой и от двете страни се превръща в предимство.

При проведените срещи, курсовите отговорници от катедра „Финанси и отчетност“ са обсъдили задълбочено въпросите, свързани с качеството, стандартите за тяхната научна продукция, борба с плагиатството и множеството изкушения за интелектуални злоупотреби, които идват от масовизирането на това, което масово се приема за изкуствен интелект, възможностите, действията във връзка с успеваемостта на студентите и предотвратяване на случаи на отпадане, отказване и прекъсване на обучението, както и въпроси свързани с изисквания при провеждане на лекции и семинарни упражнения, завършване на семестъра, студентски бригади и отново - възможности.

На катедрено ниво са предприети действия по оценяване на:

- двама преподаватели (резултатите от самооценяването са представени и обсъдени на заседание на КС през месец юни и са включени в Протокол №9/28.05.2024 г.);

- учебните програми от I до IV семестър. (резултатите от оценяванията са представени и обсъдени на заседание на КС през месец май и са включен в Протокол №9/28.05.2024 г.). Оценени са следните програми:

1. Данъчна политика на Европейския съюз – спец. Финанси, ОКС Магистър
2. Одит на публичните проекти – спец. СФМ, ОКС Магистър
3. Защита на потребителя на дигитални финансови услуги – спец. Дигитални финанси, ОКС Магистър
4. Дигитално застраховане – спец. Дигитални финанси, ОКС Магистър
5. Финансови инвестиции – спец. СФМ, ОКС Магистър
6. Социални и пенсионни системи – спец. Счетоводство и контрол, ОКС Бакалавър
7. Финансов анализ – спец. Счетоводство и контрол, спец. Финанси, ОКС Бакалавър
8. Макроикономически импликации на финансовите технологии – спец. Дигитални финанси, ОКС Магистър
9. Техника на банковите сделки - спец. Счетоводство и контрол, ОКС Бакалавър
10. Въведение във финансовото посредничество – спец. Финанси, ОКС Бакалавър
11. Валутен и митнически контрол - спец. Счетоводство и контрол, ОКС Бакалавър
12. Капиталови инвестиции - спец. Финанси, ОКС Бакалавър

- предприети действия в съответствие с Доклад за извършен планов одит в Стопански факултет, състоял се на 29 ноември 2023 година и набелязване на действия за отстраняване на констатираните несъответствия по:

1. актуализиране и синхронизиране на учебната документация, т.е. едновременно да се актуализират и учебните планове и квалификационни характеристики на ОКС „Магистър“, специалност „Дигитални финанси /FINTECH/“, срок на обучение 2 сем., 4 сем. – редовна и задочна форма на обучение; на ОКС „Бакалавър“ , специалност „Счетоводство и контрол“ и „Финанси“, редовна и задочна форма на обучение;
2. отстраняване на несъответствието в учебните програми между хорариум по учебен план и този посочен в програмата;

3. актуализиране на литературата по учебни програми, там където не е направена, като и разделянето ѝ на основна и допълнителна;

4. актуализиране на раздел по «Оценяване по ...», тъй като не е посочен относителния дял на оценката от текущия контрол и финалния изпит при формирането на крайната оценка.

5. продължаване на процеса по обновяване и актуализация на учебните програми, съобразен с Процедурите и Работните инструкции по качеството;

6. предприемане на коригиращи действия по Картата за коригиращи действия ОД 1-04-05 за изпълнение с конкретни срокове и отговорници, а именно:

6.1. Да продължава процеса по оценяване на специалности (образователни програми), учебен курс и преподавател, като се спазват всички изисквания на съответните Процедура ПР1-07 и Работни инструкции РИ1-04 и РИ-07-05;

6.2. Да продължи добрата практика по анализ и обсъждания на успеваемостта на студентите, осъществени в съответствие с документа „Университетска система за проверка и оценка на знанията, уменията и компетентностите на студентите;

6.3. Да продължат действията за запазване и разширяване обхвата на студенти (редовни, задочни, дипломиращи се) от специалностите които обслужва катедрата в анкетния процес;

6.4. Да продължи връзката на Стопанския факултет с потребители на кадри чрез анкетиране, срещи и др., с цел образованието в различните специалности да се съобрази с потребностите на пазара на труда;

6.5. Да продължават усилията за получаване на информация относно реализацията на завършилите на пазара на труда;

6.6. Да се създадат условия за предприемане/продължаване на действия за подпомагане на студентите, които имат затруднение в обучението (прекъснали, условно записали, отстранени, майки с деца), в съответствие с документа „Правила за подкрепа на студентите, формиращи продукт, който не съответства на определението изисквания“.

- Катедреният съвет е обсъдил и приел Доклад изготвен от гл. ас. д-р Миглена Тренчева за анализ за динамиката на заетостта, безработицата и наетите лица в секторите от националната икономика, за които кадри подготвя Стопански факултет на ЮЗУ “Неофит Рилски”. Докладът е приет с Протокол №7/09.04.2024 година.

- Във връзка със сливането на катедрите „Икономика“ и „Финанси и отчетност“, гл. ас. д-р Ирина Атанасова, катедрен отговорник по качеството към катедра „Икономика“ е подготвила доклад за извършени дейности по качеството през академичната 2023/24 година.

В обобщение, всички дейности заложи в „План-график за провеждане на предстоящи дейности по качеството за учебната 2023/2024 г. за катедра „Финанси и отчетност“ са изпълнени.

Връщайки се към дейностите по качеството, трябва да се уточни, че до момента на закриване на катедра „Икономика“, в нея са предприети на базата на План-график за академичната 2023-2024 г., конкретни мерки по неговото осигуряване и оценяване. Налични са и: Доклади с резултати от анкетно проучване на студентското мнение на първокурсниците от специалност „Международен бизнес“ и „Икономика на публичната сфера“ за ОКС „Бакалавър“ за учебната 2023/24 година; Доклад относно провеждане на информационни срещи на студенти от страна на съответните курсови ръководители за учебната 2023/2024 г.; Доклади относно анкетно проучване на работодателите, свързани с провеждането на преддипломния стаж на специалност „Международен бизнес“ и „Икономика на публичната сфера“ за ОКС „Бакалавър“ редовно обучение за учебната 2023/24 год.

Относно анкетното проучване на студенти-първокурсници, редовно обучение в специалност “Международен бизнес“ и специалност “Икономика на публичната сфера“ към катедра „Икономика“ при стопански факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“–Благоевград са констатирани следните резултати: Анкетната карта се състои от три въпроса с от два до шест отговора на всеки зададен въпрос. Въпросите имат за цел да разкрият, защо студентите са избрали съответната специалност, как са я избрали и какви очаквания имат от обучението в съответната специалност.

Преследваните цели от поставените въпроси кореспондират с основната цел, която си поставя анкетното проучване. А основната цел е **„повишаването на качеството на учебния процес“**. Основната цел пък от своя страна кореспондира с

фундаменталната задача, която си поставя анкетното проучване – „**повишаването на възможностите за професионална реализация на завършилите студенти**“ .

При отговорите в анкетата при някои въпроси е дадена възможността да се регистрира повече от един отговор, което резултира в процентните съотношения изнесени при обработката и анализа на анкетното проучване

Анкетите са попълнени от студентите, обучавани в следните специалности:

1. Студенти от I курс, специалност „**Международен бизнес**“ – 6 анкетирани;
2. Студенти от I курс, специалност „**Икономика на публичната сфера**“ - 8 анкетирани.

Общо анкетирани: **14 студенти**. Проучването е проведено сред студенти, обучаващи се в редовна форма на обучение, образователно-квалификационна степен - бакалавър.

➤ **На въпроса „Как разбрахте за специалността?“:** 6 или 42.86% от анкетираните посочват сайта на университета като основен източник на информация; 5 или 35.71% са отговорили от техни познати; 21.43% или 3 от кандидатстудентски справочник; 7,14 % или 1 от Бюра за прием на кандидатстудентски документи

➤ **На въпроса: „Защо избрахте тази специалност?“** –7 или 50.00%от анкетираните студенти, обучаващи се твърдят, че са избрали именно нея, защото обучението би им осигурило реална възможност за намиране на работа по специалността; 3 или 21.43%от анкетираните отговарят - поради актуалността на специалността към настоящия момент; 3 или 21.43% поради добрия имидж на университета и 3 или 21.43% -получаването на добра подготовка и реална възможност за намиране на работа по специалността.

➤ **На въпроса „Какво очаквате от обучението си в тази специалност?“**, 11 от общо 14 студенти или 78.57% считат, че завършвайки обучението си в тези специалности ще имат добра основа за бъдеща професионална реализация 4 или 28.57% от анкетираните очакват да получат добра практическа подготовка, 8 или 57.14% добра теоритическа подготовка, 1 или 7.14% очакват да получат добра езикова подготовка; 2 от общо 14 или 14.29% да получат доразвиване на лични умения необходими за професионална реализация; 2 или 14.29% заради развиване на умения за приложение на

софтуер по специалността; 4 или 28.57% възможност за студентска мобилност с цел обучение в чужбина

На база гореизложените резултати от проведеното анкетно проучване сред студенти от първи курс, обучаващи се в специалности „Международен бизнес“ и „Икономика на публичната сфера“, следва да обобщим следното:

Продължавайки задълбочаването на анализа трябва да се отбележи, че могат да се определят три основни информационни канала, които имат най-голямо и ефективно въздействие върху информираният избор на анкетираните субекти. Тези канали са интернет информационният канал, класическият информационен канал, чрез информационният бюлетин на кандидатстудентския справочник и информационният канал на речевата реклама. В така ситуираното разпределение на съставните части на информационния поток, който стига до обществената информационна среда изпъкват големите информативни възможности, които предлага сайта на университета за желаещите да се запознаят с специалностите „Международен бизнес“ и „Икономика на публичната сфера“. Тези възможности се синергират с информационните възможности на речевата реклама и се допълват с кандидатстудентския справочник и брошури, като резултатът в един добър и перманентно засилващ рекламен ефект, който обхваща напълно регионалния образователен пазар. Съотношението на информационните канали позволява все по-голямото бъдещо развитие на информационният обхват в национален и международен аспект.

Общата картина, която очертава втори въпрос се свежда до характеристиката, че съзнателният избор, който се реализира от анкетната съвкупност е следствие от доверието, което има в образователния пазарен сегмент спрямо специалностите „Международен бизнес“ и „Икономика на публичната сфера“ и институционалната среда, която предлагат тези специалности.

Според анкетното проучване причината за желанието на анкетираните да изучават специалност „Международен бизнес“ „Икономика на публичната сфера“ се свежда до добрата подготовка, която предоставя специалностите, а добрата подготовка се свързва с възможността за реална професионална реализация на студента, който завършва тази специалност. А добрата подготовка съчетана с добра професионална

реализация са основа за добрия имидж на ЮЗУ „Неофит-Рилски“-Благоевград, който е гарант за предоставяне на качествена и практически обоснована образователна услуга на национално и международно ниво.

През летен семестър на учебната 2023/2024 година, всеки от курсовите ръководители от катедра “Икономика“ за специалност „Международен бизнес“ и специалност “Икономика на публичната сфера“, е провел по две срещи със студентите от съответния курс.

Преобладаваща част от дискутираните въпроси имат оперативен характер и се отнасят до начина на протичане на текущия контрол и оценяването по време на семестъра. На студентите е представена и възможността за включване в провежданите обучения от НИЦ „Обсерватория Икономика“, предвидени за летния семестър на учебната 2023/2024 г. Важен въпрос, дискутиран на срещите с четвърти курс е този, свързан с провеждането на задължителния от студентите преддипломен стаж през следващата академична година. На студентите са представени подробно необходимите документи във връзка с провеждането на стажа, както и бе дадено подробно разяснение относно написването на отчетния доклад от тяхна страна. Студентите са поставили въпроси, свързани с попълването на заявления относно избираемите дисциплини за следващата учебна 2024/2025 година. Също така, обсъден е и въпросът, свързан с организацията и провеждането на изпитната сесия по време на летен семестър на учебната 2023/2024 г.

От предоставените доклади на курсовите отговорници в катедра “Икономика“ се установява, че студентите са запознати с правилата на ЮЗУ „Неофит Рилски“, относно „Правила за подкрепа на студентите, формиращи продукт, който не съответства на определените изисквания“. На срещите са дискутирани още въпроси като: запознати ли са с изискванията и критериалните системи за оценяване по всички учебни дисциплини, които изучават в момента, срещат ли трудности и от какъв характер, нуждаят ли се от съдействие от страна на академичния и административния състав на факултета. Обсъдени са въпросите свързани с предприемане на превантивни и коригиращи действия във връзка с успеваемостта на студентите и предотвратяване на случаи на отпадане,

отказване и прекъсване на обучението, както и въпроси свързани с изисквания при провеждане на лекции и семинарни упражнения.

Относно резултати от анкетното проучване направено сред работодатели наели 7 студенти от специалност „Икономика на публичната сфера” през учебната 2023-2024 година за провеждане на преддипломен стаж: Анкетното проучване е проведено сред работодатели, наели 7 студенти от специалност „Икономика на публичната сфера” през учебната 2023-2024 година за провеждане на преддипломен стаж. Имайки предвид общия брой студенти в тази специалност, т.е. 10, можем да приемем, че получените резултати са представителни и отразяват подготвеността на студентите от специалност „Икономика на публичната сфера“.

Географският обхват на проучването включва работодатели от Благоевград, София, с. Кочан, Бургас и Кавала(Р. Гърция). Провеждането на стажовете в страната и по родни места дава възможност на потребителите на кадри (работодатели) да добият точна представа за професионалните компетенции на студентите и подобрява възможностите им за реализация. Така представените населени места, включват част от по- големите градове в България и в Р. Гърция и отразяват нагласите и мненията на работодателите по географските райони, в които се реализират студентите от Стопанския факултет.

Преддипломният стаж е също така много-добра възможност за студентите да усъвършенстват професионалните си компетенции и да доразвият и обогатят практическите си умения в работна среда. Проучванията сред работодателите са от голямо значение за непрекъснатото подобряване на качеството на обучение и подобряване на способностите на завършващите студенти. Резултатите от анкета сред работодателите показват, че провеждането на преддипломните стажове е на добро ниво и отговаря на националните и европейски изисквания за специалността. Качеството на обучението на студентите се гарантира от прилагането на придобитите знания – както теоретични, така и практически. Според първия въпрос “считате ли, че подготовката на наетите от Вас наши възпитаници е предпоставка за добра професионална кариера?”. “Отговорите на този анкетен въпрос показват, че 100% от анкетираните фирми считат, че подготовката на наетите от тях наши възпитаници е предпоставка за добра

професионална кариера. Важно значение при подбора на кандидатите за работа/стаж има успехът от следването им. При подбора на кандидатите за работа/стаж за работодателите успехът не е от решаващо значение. В тази връзка 28% от респондентите посочват, че успехът от следването на кандидатите е критерий при подбора им за работа/стаж, както и същият процент от работодателите не са обърнали внимание на успеха, докато 44% са отговорили с "не". Относно представянето в конкурси на кандидати, завършили специалност „Икономика на публичната сфера” в Стопанския факултет 100% от анкетиранияте представители на приемащите организации оценяват представянето на кандидати, завършили специалност „Икономика на публичната сфера” като „много добро”.

Във връзка с определяне на добрите аспекти при подготовката на студентите от специалност „Икономика на публичната сфера”, констатациите показват, че 71% от анкетиранияте работодатели посочват „умението за работа в екип”. Значителен е и дялът на респондентите, които определят като добри страни при подготовката на студентите добрата теоретична подготовка (57%), адекватното поведение и преценка на ситуацията (57%), както и инициативността (57%). Прави впечатление, че (43%) посочват творческото мислене като добра страна при подготовката на студентите от специалност „Икономика на публичната сфера”.

Не е малък и дялът на анкетиранияте работодатели (29%), които определят високата степенна информираност като такава страна. Важно значение при обучението на студентите имат направените препоръки за промени в тяхната подготовка.

Препоръките на работодателите се отнасят, първо, до засилване на практическата ориентация на обучението (71%) и второ, до засилване на специализираната подготовка (57%). Равен е дялът на анкетиранияте (43%), които препоръчват подобряване на чуждоезиковата подготовка и на връзките с бизнеса. Сравнително малка част от респондентите посочват като необходими промени в подготовката на студентите провеждането на обучение за работа в екип (14%) и засилването на обучението по информационни технологии (14%).

Комплексната оценка на анкетиранията има важно значение за професионалната подготовка и реализация на студентите от специалност „Икономика на публичната сфера“. В този контекст 86% от респондентите посочват оценка „много добра“.

Само 14% от тях я определят като „добра“.

Отговорите на въпроса “Считате ли, че Вашите служители и/или стажанти, студенти и/или завършили специалност „Икономика на публичната сфера“ в Стопанския факултет, ЮЗУ „Неофит Рилски“ имат по-добра подготовка в сравнение със завършилите същата специалност в друго висше училище?“ сочат, че 71% от работодателите считат, че техните служители и/или стажанти, студенти и/или завършили специалност „Икономика на публичната сфера“ в Стопански факултет имат по-добра подготовка в сравнение със завършилите същата специалност в друго висше училище, като посочват отговор „да, определено“. Само 14% от анкетиранията посочват, че няма съществена разлика в равнището на подготовката и също толкова е и делът на тези, които не могат да преценят.

Що се отнася до готовността на анкетиранията работодатели да подпомогнат ЮЗУ „Неофит Рилски“ в подготовката на желаните от тях кадри, 57% посочват, че биха предоставили материалната си база за практическо обучение на студентите. С равен дял от 43%, респондентите посочват, че биха поканили кадри на университета на обмяна на опит при тях и изразяват желанието си за съвместна работа по проекти с ЮЗУ „Неофит Рилски“. 14% от работодателите заявяват, че биха подпомогнали учебния процес с изявени техни специалисти, и биха спонсорирате подготовката на изявени студенти, както и биха информирали за иновации в дейността си.

Имайки предвид общия брой на студентите от специалността, а именно 9, можем да разглеждаме получените резултати като представителни относно състоянието на подготовката на студентите от специалност „Икономика на публичната сфера“. Справката показва, че териториалния обхват на анкетното проучване обхваща работодатели от Благоевград, Гоце Делчев, Разлог, Петрич и Бобов дол. Така представените населени места, включващи част от по-големите градове в Югозападна

България, показват нагласите и мненията на работодателите и обхващат географския регион, в който се реализират студентите от Стопанския факултет.

Резултати от анкетното проучване, направено сред работодатели наели 7 студенти от специалност „Международен бизнес“ през учебната 2023-2024 година за провеждане на преддипломен стаж: Анкетното проучване е проведено сред работодатели основно от Благоевград и София, като компаниите са наемали през периода на провеждане на практически стаж повече от 1(един) студент. Отговорите на първия въпрос показват, че 100% от анкетираните фирми считат, че подготовката на наетите от тях наши възпитаници е предпоставка за добра професионална кариера.

Важно значение при подбора на кандидатите за работа/стаж има успехът от следването им. В тази връзка 71% от респондентите посочват, че успехът от следването на кандидатите е критерий при подбора им за работа/стаж, а 14% посочват отговор „не“ и „донякъде“. На въпроса „Как бихте оценили представянето в конкурси на кандидати, завършили специалност „Международен бизнес“ в Стопанския факултет?“ 43% от анкетите на представители на приемащите организации са оценили представянето в конкурси на кандидати, завършили специалност „Международен бизнес“ като „много добро“. По-голям дял от респондентите (57%) оценяват такъв тип представяне като „добро“.

Във връзка с определяне на добрите страни при подготовката на студентите от специалност „Международен бизнес“, резултатите от анкетното проучване показват, че 86%, от анкетираните работодатели считат за такава страна „проявата на инициативност“ а 71%, „Проява на инициативност,“. Значителен е и дялът на респондентите, които определят като добри страни при подготовката на студентите уменията за работа в екип (57%), както и добрата практическа подготовка (57%). Като друга важна страна при подготовката на нашите студенти, анкетираните работодатели посочват „Творческо мислене“ (29%). Важно значение при обучението на студентите имат направените препоръки за промени в тяхната подготовка. Препоръките на работодателите на първо място е засилване на специализираната подготовка (67%). Равен е дялът на анкетираните (43%), които препоръчват Засилване на практическата насоченост на обучението и Подобряване на чуждоезиковата подготовка. Като

необходимите промени в подготовката на студентите, респондентите посочват засилването на обучението по информационни технологии, Провеждане на обучение за работа в екип и Подобряване на връзките с бизнеса (29%). Комплексната оценка на анкетиранията има важно значение за професионалната подготовка и реализация на студентите от специалност „Международен бизнес“. В този контекст 57% от респондентите посочват оценка „добра“, а 43% от тях я определят като „много добра“. Отговорите на седми въпрос сочат, че 43% от работодателите считат, че техните служители и/или стажанти, студенти и/или завършили специалност „Международен бизнес“ в Стопански факултет имат по-добра подготовка в сравнение със завършилите същата специалност в друго висше училище, като посочват отговор „да, определено“. Същият е делът на анкетиранията, които посочват, че няма съществена разлика в равнището на подготовката (43%). Едва 14% от работодателите не могат да преценят по отношение отговора на този въпрос.

Що се отнася до готовността на анкетиранията работодатели да подпомогнат ЮЗУ „Неофит Рилски“ в подготовката на желаните от тях кадри, 71% посочват, че биха предоставили материалната си база за практическо обучение на студентите. С равен дял от 43%, респондентите посочват, че биха подпомогнали учебния процес като канят кадри на университета на обмяна на опит, изразяват желанието си за съвместна работа по проекти с ЮЗУ „Неофит Рилски“ и биха информирали за иновации в дейността си, както и биха информирали за качествени промени в изискванията към кадрите, които са им необходими. Само 14% от анкетиранията биха спонсорирали научно-изследователската дейност в университета и същият процент биха участвали в подпомагане на учебния процес с изявени специалисти.

Въз основа на решение на катедрен съвет и в съответствие с продължаващо оценяване на учебни курсове в съответствие с РИ 1-07-02 и ПР 1-07 по ОКС се оцениха следните учебни програми от специалност “Международен бизнес“, ОКС бакалавър, редовно обучение

Учебни курсове	оценка
Английски език -1 част	84.9
Английски език -2 част	84.25
Английски език -3 част	83.75

Английски език -4 част	83.75
Немски език-1 част	83.75
Немски език -2 част	83.75
Немски език -3 част	84.9
Немски език -4 част	84.25
Основи на правото	86.9
Икономически теории	87.05
Стопанска история	85.05
Международен икономикс	86.05
Търговско право	86.56
Корпоративна култура	85.55
Международни иновации и инвестиции	86.50
Бизнес логистика	86.55

Проведено е и продължаващо оценяване на преподаватели в съответствие с РИ 1-07-05 и ПР 1-07 по ОКС, за общо 9 преподаватели от катедра Икономика:

Обобщението изисква да се отбележи, че всички дейности заложи в „План-график за провеждане на предстоящи дейности по качеството за учебната 2023/2024 г.“ за катедра „Икономика“ са изпълнени.

2. За Катедра „Бизнес мениджмънт и маркетинг“

За отчетния период, катедра „Бизнес Мениджмънт и Маркетинг“ в седем редовни заседания са разглеждани проблемите на качеството. Изготвен и е приет на Заседание на Катедрения съвет конкретен План за действие по проблемите на Качеството на катедра „Бизнес Мениджмънт и Маркетинг“ за учебната 2024/2025 година на базата на Доклад за вътрешен одит и Карта за коригиращи действия по проведения предходен Одит. На Заседание на Катедрения съвет са приети План за действие по качеството за учебната 2024-2025 година на катедра „Бизнес Мениджмънт и Маркетинг“ и се взеха решения във връзка с организацията на дейността по качеството на катедрата. Реализирана е процедура за оценяване в съответствие с РИ1-07-05 Изисквания при оценяване на преподавателите по отношение постигнатото от тях качество на обучение. Катедреният съвет е решил, съгласно изискванията на РИ1-00-03 Работна инструкция за дейности по управление, осигуряване и поддържане на качеството на обучение, да определи да участват студенти в приемането на разписите за летен семестър на учебната 2023-2024 година по специалности и курсове. (Протокол №1/08.01.2024 г.). Разгледани са

представените от 2 преподаватели, Оценъчни карти за оценяване постигнатото качество на обучение от преподавател (в съответствие с РИ1-07-05 Изисквания при оценяване на преподавателите по отношение постигнатото от тях качество на обучение) и е дадена висока оценка на постигнатото качество на обучение (Протокол №6/15.03.2024 г.). Катедреният съвет е предприел действия по обновяване на учебните планове и квалификационни характеристики на специалностите „Бизнес мениджмънт и предприемачество“ ОКС „Бакалавър/Магистър“ „Бизнес маркетинг и реклама“ ОКС „Бакалавър/Магистър“, „Бизнес администрация“ ОКС Магистър“ , „Международен бизнес“ ОКС „Бакалавър/Магистър“ (Протокол 6/15.03.2024), като е определена работна група за извършване на текуща проверка и обновяване на учебните планове на български и на английски език. Приетите промени в учебните планове и учебните характеристики са следните (Протокол №9/28.05.2024)

Специалност „Бизнес мениджмънт и предприемачество“:

- по образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ на специалност „Бизнес мениджмънт и предприемачество“ в професионално направление 3.7. Администрация и управление, редовна форма на обучение, срок на обучение – 4 години и на английски език;

- по образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ на специалност „Бизнес мениджмънт и предприемачество“ в професионално направление 3.7. Администрация и управление, задочна форма на обучение, срок на обучение – 4 години и на английски език;

Специалност „Бизнес маркетинг и реклама“ ОКС „Бакалавър“

- по образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ на специалност „Бизнес маркетинг и реклама“ в професионално направление 3.8. Икономика, редовна форма на обучение, срок на обучение – 4 години и на английски език;

- по образователно-квалификационна степен „Бакалавър“ на специалност „Бизнес маркетинг и реклама“ в професионално направление 3.8. Икономика, задочна форма на обучение, срок на обучение – 4 години и на английски език;

Специалност „Бизнес мениджмънт и предприемачество“ магистърска програма „Бизнес мениджмънт и маркетинг“:

- по образователно-квалификационна степен “Магистър”, програма “Бизнес мениджмънт и маркетинг” в професионално направление 3.7. Администрация и управление след придобита образователно-квалификационна степен “Бакалавър”/“Магистър” по специалности в професионални направления 3.7. Администрация и управление, 3.8. Икономика, и 3.9. Туризъм, редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 2 семестъра; редовна и задочна форма на обучение, със срок от 4 семестъра,

- по образователно-квалификационна степен “Магистър”, програма “Бизнес мениджмънт и маркетинг” в професионално направление 3.7. Администрация и управление след придобита образователно-квалификационна степен “Професионален бакалавър по ...” в професионално направление 3.7. Администрация и управление, редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 4 семестъра;

Специалност „Бизнес мениджмънт и предприемачество“, магистърска програма „Корпоративен мениджмънт“:

- по образователно-квалификационна степен “Магистър”, програма “Корпоративен мениджмънт” в професионално направление 3.7. Администрация и управление след придобита образователно-квалификационна степен “Бакалавър”/“Магистър” по специалности в професионални направления 3.7. Администрация и управление, 3.8. Икономика, и 3.9. Туризъм, редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 2 семестъра; редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 4 семестъра;

Специалност „Бизнес администрация“:

- по образователно-квалификационна степен “Магистър”, специалност “Бизнес администрация” в професионално направление 3.7. Администрация и управление след придобита образователно-квалификационна степен “Бакалавър”/“Магистър” по специалности в професионални направления 3.7. Администрация и управление, 3.8. Икономика, и 3.9. Туризъм, за 2 и 4 семестъра в редова и задочна форма, както и на английски език

- по образователно-квалификационна степен “Магистър”, специалност “Бизнес администрация” в професионално направление 3.7. Администрация и управление след придобита образователно-квалификационна степен “Професионален бакалавър по ...” в

професионално направление 3.7. Администрация и управление, редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 4 семестъра, както и на английски език;

, както и след придобита образователно-квалификационна степен „Професионален бакалавър“

Специалност „Бизнес маркетинг и реклама“ ОКС „Магистър“

- по образователно-квалификационна степен „Магистър“, специалност „Бизнес маркетинг и реклама“ в професионално направление 3.8 Икономика след придобита образователно-квалификационна степен „Бакалавър“/“Магистър“ по специалности в професионални направления 3.7. Администрация и управление, 3.8 Икономика и 3.9. Туризъм, редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 2 семестъра, както и на английски език;

- редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 4 семестъра, както и промени на английски език;

- по образователно-квалификационна степен „Магистър“, специалност „Бизнес маркетинг и реклама“ в професионално направление 3.8 Икономика след придобита образователно-квалификационна степен „Професионален бакалавър по ...“ в професионално направление 3.8. Икономика/, редовна и задочна форма на обучение, срок на обучение - 4 семестъра, както и на английски език;

Специалност „Международен бизнес“, ОКС „Бакалавър и магистър“

-по образователно-квалификационна степен „Бакалавър“, редовна форма на обучение, срок на обучение – 4 години;

-по образователно-квалификационна степен „Магистър“, редовна и задочна форма на обучение, 2 сем., 4 сем. и след придобита образователно-квалификационна степен „Професионален бакалавър по...“ в професионално направление 3.8.

Катедреният съвет е обсъдил и приел План за кадрово развитие на академични състав на периода 2024-2028 г., на катедра „Бизнес Мениджмънт и Маркетинг“. (Протокол 8/24.04.2024). На базата на обсъждане с представители от практиката, студенти (бакалавър/магистър) и мнения получени от преподаватели от други университети в България и чужбина, се взети управленски решения за промяна на учебната документация на катедра „Бизнес Мениджмънт и маркетинг“. (Протокол 9/28.05.2024)

Във връзка с въпросите на качеството са разгледани, обсъдени и приети множество доклади, както следва:

- Доклад от Анкетни карти за оценяване постигнатото качество на обучение от преподавателите (в съответствие с РИ1-07-05 Изисквания при оценяване на преподавателите по отношение постигнатото от тях качество на обучение) и дава висока оценка на постигнатото качество на обучение. (Протокол 6/15.03.2024)

- Доклад за анализ за динамиката на заетостта, безработицата и наетите лица в секторите от националната икономика, за които кадри подготвя Стопански факултет на ЮЗУ “Неофит Рилски”. (Протокол 8/24.04.2024)

- Доклад за резултатите от проведени оценъчни карти сред преподавателите в Катедра "Бизнес мениджмънт и маркетинг". (Протокол 10/03.07.2024)

- Доклад за проведените срещи за зимен и летен семестър на курсовите отговорници със студенти по въпроси касаещи действия свързани с предприемане на превантивни и коригиращи действия във връзка с успеваемостта на студентите и предотвратяване на случаи на отпадане, отказване, прекъсване на обучението (Протокол 10/03.07.2024)

- Доклад за резултатите от проведените анкетни проучвания сред студентите в редовна и задочна форма на специалност „Бизнес мениджмънт и предприемачество“ свързани с проведен преддипломен стаж. (Протокол 10/03.07.2024)

- Доклад за резултатите за среден успех на студентите от всички специалности в Стопанския факултет в редовна и задочна форма на обучение, ОКС „Бакалавър” и „Магистър” за учебната 2023-2024 година; (Протокол 11/12.07.2024)

- Доклад за резултатите от проведено оценяване качеството на учебен курс по дисциплините „Основи на управлението“, „Маркетинг и „Управленски решения“. (Протокол 11/12.07.2024)

- Доклад за резултати от продължаващото оценяване на образователните програми в съответствие с РИ 1-07-01 и ПР 1-07 (В периода: от месец декември – до месец април на учебната 2023/2024 г.) за специалност „Бизнес мениджмънт и предприемачество“. (Протокол 11/12.07.2024)

- Докладите за анализи на резултатите от изследване на мнението на студентите от специалностите „Бизнес маркетинг и реклама“ и „Бизнес мениджмънт и

предприемачество“ – I курс, ОКС „Бакалавър“ – редовно обучение (Протокол №6/15.03.2024)

На катедрено ниво е направено разпределение на курсови ръководители, както и е насърчена връзката и добрия контакт с групови отговорници за студентите по курсове и специалности: „Бизнес маркетинг и реклама“, и „Бизнес мениджмънт и предприемачество“, „Маркетинг“ ОКС „Бакалавър“, редовна и задочна форма на обучение, за учебната 2023-2024 година. (Протокол №9/12.09.2023)

Докладът за извършените дейности по качеството за учебната 2023-2024 година на катедра „Бизнес Мениджмънт и маркетинг“ е утвърден с решение на катедрения съвет, след обсъждане (Протокол 13/16.09.2024).

3. За Катедра „Туризм“

За периода от предходния вътрешен одит в заседания на катедра „Туризм“ периодично са разглеждани проблемите на качеството. Спрямо изготвения и приет на заседание на Катедрения съвет План за действие по проблемите на Качеството на катедра „Туризм“ за учебната 2023/2024 година, на базата на Доклад за вътрешен одит и Карта за коригиращи действия по проведения през 2023 г. одит са извършени следните дейности:

1. Катедреният съвет е обсъдил и приел План-график за провеждане на предстоящи дейности по качеството за учебната 2023/2024 година, респективно в началото на 2024/2025 академична година и план за работа по качеството през нея;

2. На катедрено заседание е направено разпределение на курсови ръководители за академичната 2024/2025 г., спрямо действащата тютурна система на Стопански факултет.

3. Катедреният съвет е обсъдил и приел доклади с анализ на следните видове анкети:

- Доклади с резултати от анкетно проучване на студентското мнение на първокурсниците от специалност „Туризм“ за ОКС „Бакалавър“ и за учебната 2023/24 година;

- Резултати от проучване на студентското мнение за преподавателите, по отношение качеството на обучение за учебната 2023-2024 година, в катедра „Туризм“;

- Доклад с резултати от анкетно проучване на студентското мнение за качеството на обучение на лекции и семинарни упражнения (ОД 1-05.05 и ОД 1 05-06) за зимен и летен семестър на учебната 2023/24 година;
- Доклад за резултати от анкетно проучване на завършващите студенти през учебната 2023/24 година;
- Доклади за провеждане на срещи със студенти от страна на курсовите отговорници за запознаване на студентите с изискванията за разработване на курсови проекти, реферати и дипломни работи, както и с библиотечните ресурси и базите данни в съответствие за учебната 2023/2024 г.

3.1. Резултатите от проведените анкетни проучвания са, както следва:

- ✓ Студенти от I курс, специалност „Туризм“ – 20 анкетирани;

В началото на академичната 2023/2024 година с цел проучване мнението на студентите, приети в първи курс на ОКС Бакалавър на специалност „Туризм“ бе проведена анонимна анкета. Анкетирани са общо 20 първокурсници, приети в редовна форма на обучение, които дават мнението си в следните шест направления въпроси: - Специалност; Образователно-квалификационна степен; Форма на обучение; Пътища за осведомяване за обучението в специалността; Причини за избора на специалност „Туризм“ и Очаквания от обучението в специалността.

Въпроси от 1 до 3 имат за цел от всички анкетирани лица да разграничат онези, които попадат в обхвата на нуждите на настоящото анкетно проучване относно осведомеността на кандидат-студентите относно специалност „Туризм“, както и да дадат данни за оценката за конкурентоспособността на специалността спрямо останалите специалности както в ЮЗУ „Неофит Рилски“, така и сред останалите образователни институции в страната. Чрез четвърти въпрос, се снемат данни за пътищата за осведоменост относно специалност „Туризм“ в ЮЗУ „Неофит Рилски“. 60% от всички анкетирани заявяват, че са се информирали за специалността от сайта на университета. Вторите две големи групи - с по 20% и 10%, са научили за специалността от близки и познати, както и бивши възпитаници на университета и респективно от кандидатстудентския справочник. Нито един не е посочил реклама в медиите, а само един е посочил бюрата за прием на кандидатстудентски документи като източник на информация при избор на специалността.

По отношение причините за избора на специалност „Туризм“ в „Неофит Рилски“ като основна се очертава реалната възможност за намиране на работа по специалността, следвана от по-общо формулираното „получаване на добра подготовка“. „Актуалност на специалността към настоящия момент“ е посочено от по-малко от една пета от първокурсниците.

На база гореизложените резултати от проведеното анкетно проучване сред студенти от първи курс, обучаващи се в специалност „Туризм“, следва да обобщим следното: Сайтът на университета е основен източник на информация по време на кандидат-студентската кампания. Висок е и процентът на студентите, които получават информация от техни близки и познати; Студентите избират тези специалности, защото разчитат, че завършвайки обучението си ще получат добра езикова, практическа и теоретична подготовка, която ще им предостави реална възможност за намиране на работа по съответната специалност.

✓ За ОКС „Бакалавър“ в специалност „Устойчив туризм“, в анкетата са участвали 4 студенти в редовна форма на обучение (Приложения – подробен Анализ на анкетиранияте студенти по специалности).

✓ На катедрено заседания са представени и резултати от анкетно проучване на студентското мнение за качеството на обучение на лекции и семинарни упражнения (ОД 1-05-05 и ОД 1-05-06).

✓ Проучването е проведено зимен и летен семестър на 2023/2024 г.. Обобщените резултати от проведеното проучване са обобщени, както следва:

№	Длъжност	Име, презиме, фамилия	Оценка
1	Проф. д-р	Мария Станкова	5,08; 5,34; 5,65; 4,81
2	Проф. д-р	Преслав Димитров	5,37; 5,02
3	Проф. д-р	Илинка Терзийска	5,42; 4,76
4	Доц. д-р	Гергана Ангелова	4,95; 4,84
5	Доц. д-р	Илинка Терзийска	5,19; 4,96
5	Гл. ас д-р	Любомира Пинелова	5,09; 5,36; 5,18; 5,51; 5,04
6	Гл. ас д-р	Руска Божкова	5,7; 5,54
7	Гл. ас д-р	София Мирчова	5,05; 5,39
	Гл. ас д-р	Любов Иванова	5,32; 5,81; 5,75; 5,75

- 8 Преп. Д-р Олга Костадинова 4,99; 4,74; 5,62; 4,50;5,69; 5,69
9 Ас. Весела Иванова 5,45; 5,02

На база гореизложените резултати за е изчислен среден показател, еквивалентен на 5.26, на чиято база можем да заключим, че поставените оценки на преподавателите, надвишават средния показател в 90% от учебните дисциплини, които анкетиранияте изучават. Това е показател за високото мнение и удовлетвореност сред студентите.

Анализът на анкетните карти показва следните резултати:

✓ В ОКС Бакалавър, студентите изразяват удовлетвореност от проведеното теоретично обучение и че подготовката им отговаря на съвременните изисквания, но считат, че практическата подготовка може да се подобри. Дават висока оценка на актуалността на учебните програми. Считат, че подготовката отговаря на съвременните изисквания;

Други препоръки, които са отправени от завършващите студенти, могат да се обобщят по следния начин:

- практическа подготовка по повече дисциплини;
- разширена и задълбочена езикова подготовка;
- отпадане на дисциплини, които не са в профила на специализирана подготовка, за сметка на задълбочена специализирана практическа и теоретична подготовка;
- въвеждане на дисциплини свързани с информационните технологии.

Студентите препоръчват да се изучава работа със специализиран софтуер, който би подпомогнал практическата им подготовка.

На база гореизложените резултати, можем да заключим, че резултатите от анкетното проучване разкриват до голяма степен удовлетвореност на студентите, но съответните препоръки би следвало да се вземат под внимание.

4. Катедреният съвет е обсъдил и приел решение, преподавателите от катедрата да осъществят подкрепа и съдействие на изоставащи в обучението си студенти .

5. Академичния състав, с помощта служителите от администрацията своевременно са изготвили доклади-самооценки, със съответните им приложения, за програмната акредитация на ПН 3-9 Туризм по ОКС и ОНС, които бяха гласувани на катедрен и факултетен съвет.

6. Катедреният съвет е обсъдил и приел оценките по РИ1-07-02 „Изисквания при оценка на качество на учебен курс“ за дисциплините в 10 учебни курса от ОКС Магистър "Управление на устойчивия туризъм", за зимния семестър на учебната 2023-2024 г..

7. Катедреният съвет е обсъдил и приел решение, преподавателите доц. д-р Илинка Терзийска, доц. д-р Теодора Кирякова-Динева и доц. д-р Гергана Ангелова, да изготвят спрямо годишния график за дейностите свързани с качеството на обучението и с кореспонденция на РИ1-07-05, Карта за самооценка за постигнато качество на обучението на преподавател - КСА-2022 г. които след това ще бъдат оценявани съгласно РИ1-07-05 - Изисквания при оценяване на преподавателите по отношение постигнатото от тях качество на обучение, като резултатите и от двете са представени и обсъдени на заседание на КС.

8. Катедреният съвет е обсъдил и приел оценките допълнение към Доклада за рейтинговата система, касаещ ПН 3.9 Туризъм и на тази база са взети конкретни управленски решения.

9. Катедреният съвет е обсъдил и приел План за кадрово развитие на академични състав на периода 2024-2028 г., на Катедра „Туризъм“.

10. Катедреният съвет е обсъдил и приел докладите за провеждане на срещи със студенти от страна на курсовите отговорници за предприемане на превантивни и коригиращи действия във връзка с успеваемостта на студентите и предотвратяване на случаи на отпадане, отказване, прекъсване на обучението в съответствие за учебната 2023/2024 г..

11. Катедреният съвет е обсъдил и приел анализ на анкети относно проучване мнението на партньори и работодатели от сферата на туризма, във връзка с учебна практика/стаж/работа на студенти в ОКС Бакалавър от специалностите „Туризъм“ и „Устойчив туризъм“ при Стопанския факултет към Югозападен университет „Неофит Рилски“, като общо са анкетирани 20 работодатели.

Преобладаваща част от дискутираните въпроси са с оперативен характер и се отнасят до формата на изпитване и провеждане на зимната и лятна изпитна сесия и за заявленията за избираемите дисциплини за следващата учебна година.

Обсъдени са били и въпросите свързани с начина на дипломиране, представянето на дипломната работа пред изпитната комисия, времетраенето на презентацията и

отговорите на въпросите. Като на студентите са дадени отново инструкциите за писане на дипломна работа – структурата, начина на цитиране, актуални теми за избор според интересите на студентите. Също така са били разгледани примерни рецензии на дипломни работи с цел студентите да се запознаят с критериите на оценяване.

Заклучение

В контекста на представения анализ, могат да се изведат насоки и препоръки за по-нататъшна работа по управление и осигуряване на качество в Стопанския факултет:

- ✓ Използването на възможностите на системата за качество и дейностите по неговото осигуряване за постигане на добри резултати и утвърждаване на устойчив публичен образ на институцията;
- ✓ Подобряване на планирането на дейностите по качеството и обвързването им с управленски решения по нива, едновременно с изграждане на култура на качеството в осигуряването на образователни и административни услуги;
- ✓ Повишаване на информираността относно въпросите на качеството, акредитацията и рейтинговите системи в национален и международен план.

Забележка: Настоящият доклад е изготвен въз основа на подадени по катедри обобщаващи доклади, изготвени от катедрните отговорници по качеството – гл. ас. д-р Николай Патонов, гл. ас. д-р Радостина Юлева, гл. ас. д-р Иванка Върсенска.

15.11.2024 г.

Благоевград

Факултетски отговорник по качеството:

проф. д-р Мария Станкова